

OGÓLNE ZASADY

BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY

I. Obowiązki w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Osoby wykonujące pracę na podstawie umów cywilnoprawnych są zobowiązane do przestrzegania przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, a w szczególności:

1. Znać przepisy i zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, brać udział w szkoleniach z tego zakresu.
2. Wykonywać pracę w sposób zgodny z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosować się do wydawanych w tym zakresie poleceń i wskazówek zleceniodawcy.
3. Dbać o należyty stan maszyn, urządzeń, narzędzi i sprzętu oraz o porządek i ład w miejscu wykonywania pracy.
4. Stosować środki ochrony zbiorowej, a także używać środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego przewidzianego do stosowania podczas wykonywania zlecanej pracy.
5. Niezwłocznie zawiadomić zleceniodawcę o zauważonym w zakładzie pracy wypadku albo zagrożeniu życia lub zdrowia ludzkiego oraz ostrzec współpracowników, a także inne osoby znajdujące się w rejonie zagrożenia, o grożącym im niebezpieczeństwie;
6. Współdziałać ze zleceniodawcą w zakresie wypełniania obowiązków dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy.
7. W razie, gdy warunki pracy nie odpowiadają przepisom bezpieczeństwa i higieny pracy i stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia osoby wykonującej pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej albo, gdy wykonywana przez nią praca grozi takim niebezpieczeństwem innym osobom, osoba wykonująca pracę ma obowiązek powstrzymać się od jej wykonywania, zawiadamiając o tym niezwłocznie zleceniodawcę.
8. Jeżeli powstrzymanie się od wykonywania pracy nie usuwa zagrożenia, osoba wykonująca pracę ma prawo oddalić się z miejsca zagrożenia, zawiadamiając o tym niezwłocznie zleceniodawcę.
9. Osoby prowadzące zajęcia ze studentami w laboratoriach, pracowniach specjalistycznych lub warsztatach, są zobowiązane do sprawdzenia przed rozpoczęciem zajęć czy stan techniczny maszyn i urządzeń technicznych, instalacji elektrycznych oraz ogólny stan wymienionych pomieszczeń nie stwarza zagrożenia dla życia lub zdrowia studentów oraz innych osób.
10. Zajęcia ze studentami, o których mowa w punkcie 9 zawsze muszą się odbywać pod nadzorem osoby prowadzącej zajęcia.
11. Osoby prowadzące zajęcia ze studentami są odpowiedzialne za ich bezpieczeństwo w trakcie prowadzonych zajęć dydaktycznych.

II. Wypadki przy pracy.

Wypadkiem przy pracy jest zdarzenie nagłe, wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

1. podczas lub w związku z wykonywaniem zwykłych czynności albo poleceń pracodawcy (zleceniodawcy),
2. podczas lub w związku z wykonywaniem czynności na rzecz pracodawcy (zleceniodawcy) nawet bez polecenia,
3. w czasie pozostawania w dyspozycji pracodawcy (zleceniodawcy) w drodze między siedzibą pracodawcy (zleceniodawcy), a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego z umowy.

W przypadku zleceniobiorców za wypadek przy pracy może być uznane tylko takie zdarzenie, które wystąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego z tytułu umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług. Stosownie do art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 963 z późniejszymi zmianami) zleceniobiorca podlega ubezpieczeniu wypadkowemu od dnia oznaczonego w umowie zlecenia lub innej umowie o świadczenie usług, jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Obowiązek ubezpieczenia wypadkowego nie dotyczy wszystkich zleceniobiorców. Dokładne informacje na ten temat można uzyskać w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych lub w Biurze Płac Centrum Kadrowo-Płacowego UMCS. Na stronie internetowej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych umieszczono pod poniższym adresem poradnik „Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz ustalania podstawy wymiaru składek osób wykonujących pracę na podstawie umów cywilnoprawnych”.

http://www.zus.pl/pliki/poradniki/Poradnik_umowy_cywilnoprawne_01.01.2016.pdf

Z powyższego wynika, że aby zdarzenie, któremu uległ zleceniobiorca mogło być uznany za wypadek przy pracy musi odznaczać się następującymi cechami:

- 1) nagłością,
- 2) zewnętrzną przyczyną zdarzenia,
- 3) skutkiem w postaci urazu lub śmierci,
- 4) wystąpieniem w okresie ubezpieczenia wypadkowego,
- 5) związkiem ze świadczeniem usług na podstawie umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług.

Kluczowe dla ustalenia czy zdarzenie było wypadkiem przy pracy jest zgłoszenie wypadku zleceniodawcy, który przekazuje informację do uczelnianej służby bhp. Zgłoszenia wypadku dokonuje poszkodowany, jeśli stan jego zdrowia na to pozwala, lub inne osoby, np. świadkowie. Zleceniodawca ma obowiązek sporządzenia tzw. karty wypadku.

Kartę wypadku sporządzają w szczególności:

- a) pracodawca, u którego osoba pobierająca stypendium odbywa staż, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy lub szkolenie, lub jednostka, w której osoba pobierająca stypendium odbywa szkolenie – w stosunku do osoby pobierającej stypendium w okresie odbywania tego stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy lub szkolenia na

podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub przez inny podmiot kierujący,

- b) podmiot, na którego rzecz wykonywana jest praca na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia – w stosunku do wykonujących te umowy,
- c) osoba wykonująca pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia – w stosunku do współpracujących z tą osobą,
- d) pracodawca – w stosunku do osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło, jeżeli umowa taka została zawarta z pracodawcą, z którym osoby te pozostają w stosunku pracy,
- e) podmiot, z którym została zawarta umowa agencyjna, umowa zlecenia lub umowa o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowa o dzieło – w stosunku do osób wykonujących umowę, jeżeli w ramach takiej umowy praca jest wykonywana na rzecz pracodawcy, z którym osoby te pozostają w stosunku pracy;

Kartę wypadku sporządza się po ustaleniu okoliczności i przyczyn – nie później niż w terminie do 14 dni od zawiadomienia o zdarzeniu. Zleceniodawca zajmuje się ustaleniem okoliczności wypadku i zgłoszeniem sprawy do ZUS. W celu ustalenia przyczyn i okoliczności wypadku służba bhp ma prawo żądania wyjaśnień od poszkodowanego i świadków zdarzenia oraz przedstawienia dokumentacji medycznej świadczącej o powstałym urazie.

Poszkodowany lub członek jego rodziny może zgłosić uwagi i zastrzeżenia do ustaleń zawartych w karcie wypadku, o czym zostają pouczeni przez podmiot sporządzający kartę wypadku.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 167, poz. 1322 z późniejszymi zmianami) ubezpieczeniem wypadkowym zleceniobiorców objęte są następujące świadczenia:

- 1) zasiłek choroby,
- 2) świadczenie rehabilitacyjne,
- 3) jednorazowe odszkodowanie,
- 4) renta z tytułu niezdolności do pracy,
- 5) renta szkoleniowa,
- 6) renta rodzinna,
- 7) dodatek do renty rodzinnej,
- 8) dodatek pielęgnacyjny,
- 9) pokrycie kosztów leczenia z zakresu stomatologii i szczepień ochronnych oraz zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne.

III. Podstawowe zagrożenia zawodowe oraz zasady ich unikania.

Podczas wykonywania typowych prac związanych z prowadzeniem zajęć dydaktycznych oraz wykonywaniem prac administracyjno-biurowych, mogą wystąpić następujące zagrożenia zawodowe.

Ogólne ryzyko zawodowe.							
Lp.	Rodzaj zagrożenia	Charakterystyka czynników powodujących zagrożenie oraz możliwych skutków wystąpienia zagrożenia	Prawdopodobieństwo	Ciężkość następstw	Ryzyko pierwotne	Stosowane środki profilaktyczne	Ryzyko wtórne
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Poślizgnięcie, potknięcie się, upadek na tym samym poziomie.	Możliwość potknięcia się na nierównych, śliskich, zniszczonych powierzchniach dróg komunikacyjnych (wewnętrznych i zewnętrznych). <i>Skutki: potłuczenia, złamania kończyn, zwichnięcia.</i>	P	S	S	Zachowanie ostrożności podczas przemieszczania się.	M
2.	Upadek z wysokości do 1 m, np. ze schodów, podestów w aulach, salach konferencyjnych, itp.	Poruszanie się po podestach. Przemieszczanie się po schodach na terenie Uczelni i poza nią. Możliwość potknięcia się na nierównych, śliskich, zniszczonych schodach. <i>Skutki: potłuczenia, złamania kończyn, zwichnięcia.</i>	P	S	S	Zachowanie ostrożności podczas przemieszczania się.	M
3.	Uderzenia przez swobodny obiekt będący w ruchu (wyrzucony, spadający, itp.)	Upadki przedmiotów z biur, szafek, półek bagażowych w środkach komunikacji zbiorowej, konarów i gałęzi z drzew, itp. <i>Skutki: urazy rąk, nóg, głowy, ogólne potłuczenia.</i>	P	M	M	Właściwa organizacja stanowisk pracy. Utrzymywanie porządku w miejscu wykonywania pracy. Zachowanie ostrożności. Właściwe umieszczanie bagażu na półkach w pojazdach komunikacji zbiorowej.	BM
4.	Ukłucia, przekłucia, przecięcia.	Ostre krawędzie mebli i sprzętu biurowego, wyposażenia auli i sal konferencyjnych elementów środków komunikacji zbiorowej, prac artystycznych. Szorstkie elementy wystroju wnętrz. <i>Skutki: drobne skaleczenia, otarcia skóry, siniaki, potłuczenia.</i>	P	M	M	Właściwa organizacja stanowisk pracy. Zachowanie ostrożności. Wykonywanie czynności bez pośpiechu.	BM
	Uderzenia o stałe elementy wyposażenia, otarcia, zderzenia.						

INFORMACJA

**DLA OSÓB ZATRUDNIONYCH
NA PODSTAWIE UMÓW
CYWILNOPRAWNYCH**

**Symbol
dokumentu**

IN-01/BHP/2017

5.	Podnoszenie z przenoszeniem ciężarów	Dorywcze przenoszenie paczek z książkami, materiałami naukowymi, czy też z materiałami biurowymi Przenoszenie segregatorów z dokumentami. Podczas wyjazdów służbowych przenoszenie np. laptopa oraz bagażu podręcznego. <i>Skutki: uszkodzenie stawów lub kręgosłupa, przepuklina, dolegliwości bólowe.</i>	MP	S	M	Stosowanie zasad bhp obowiązujących podczas wykonywania ręcznych prac transportowych. Nie przekraczać dopuszczalnych ciężarów, prace wykonywać bez nadmiernego pośpiechu z możliwością organizacji indywidualnych odpoczynków.	BM
6	Poparzenia termiczne.	Gorące powierzchnie lub elementy urządzeń technicznych i maszyn. Przygotowywanie lub spożywanie gorących napojów lub posiłków. <i>Skutki: oparzenia I lub II stopnia różnych części ciała.</i>	P	M	M	Zachowanie ostrożności. Wykonywanie czynności bez pośpiechu. Zachowanie szczególnej ostrożności podczas spożywania gorących napojów lub posiłków w trakcie jazdy środkami komunikacji zbiorowej.	BM
7.	Porażenia prądem elektrycznym w wyniku dotyku pośredniego.	Możliwość porażenia prądem w przypadku posługiwania się uszkodzonym sprzętem zasilanym energią elektryczną. Brak ochrony przeciwporażeniowej. Konieczność stosowania przedłużaczy. <i>Skutki: Poparzenia, złamania, urazy wewnętrzne, śmierć.</i>	MP	D	S	Wzrokowo kontrolować stan instalacji i używanego sprzętu elektrycznego, nie używać sprzętu, który może być uszkodzony. Nie naprawiać samodzielnie sprzętu elektrycznego.	M
8.	Pożar.	Zaproszenie ognia, zwarcie instalacji elektrycznej, podpalenie, itp. Pożar środka komunikacji zbiorowej. <i>Skutki: rany oparzeniowe, złamania, zatrucia i podduszenia dymem, śmierć.</i>	MP	D	S	Zapoznanie się z instrukcją ewakuacyjną obiektów oraz środków transportu. Uczestniczenie w próbnych ewakuacjach. Podczas ewakuacji nie wpadać w panikę, postępować zgodnie z poleceniami personelu, zachować zdrowy rozsądek.	M

9.	Zmienne warunki mikroklimatyczne, praca na zewnątrz pomieszczeń.	<p>Duża różnica temperatur wewnątrz i na zewnątrz pomieszczeń. Przeciągi. Niewłaściwie ustawione parametry pracy urządzeń klimatyzacyjnych.</p> <p>Niskie lub wysokie temperatury, opady atmosferyczne.</p> <p><i>Skutki: przeziębienie lub przegrzanie organizmu, choroby układu oddechowego.</i></p>	P	M	M	<p>Używać odzieży odpowiedniej do panujących warunków atmosferycznych.</p> <p>Pić napoje, zależnie od panujących warunków – zimne lub gorące.</p> <p>Unikać wyjść na zewnątrz budynków w przypadku ekstremalnych warunków pogodowych.</p>	BM
10.	Nadmierne obciążenie statyczne, wymuszona pozycja ciała, (praca stojąca lub siedząca).	<p>Długotrwała praca siedząca podczas udziału w naradach, konferencjach, sympozjach, czy też podczas pracy przy komputerze, poza obiektami Uczelni.</p> <p>Przyjmowanie pozycji stojącej podczas prowadzenia wykładów, wygłaszania referatów, itp.</p> <p><i>Skutki: przeciążenia układu mięśniowo szkieletowego.</i></p>	P	M	M	<p>Stosowanie przerwy w pracy.</p> <p>Podczas wykonywania pracy statycznej starać się zmieniać pozycję ciała, wykonywać drobne ćwiczenia rozluźniające oraz poprawiające krążenie.</p>	BM
11.	Zmęczenie wzroku związane z obsługą monitorów ekranowych, z oświetleniem, itp.	<p>Niewłaściwe ustawienie monitora ekranowego, niewłaściwe oświetlenie pomieszczeń, czy też stanowiska komputerowego.</p> <p><i>Skutki: zmęczenie, lub osłabienie wzroku, bóle głowy, bóle oczu.</i></p>	P	M	M	<p>Stosowanie przerw w pracy.</p> <p>Prawidłowo ustawiać monitor w stosunku do źródeł światła.</p> <p>W miarę możliwości korzystać z dodatkowych, punktowych źródeł światła. Korzystać z okularów korygujących wzrok.</p>	BM
12.	Nadmierny wysiłek głosowy.	<p>Głośna mowa podczas prowadzenia wykładów, wygłaszania referatów, udziału w dyskusjach, sympozjach, itp.</p> <p><i>Skutki: bóle gardła, nieżyt krtani, przeciążenie strun głosowych prowadzących w skrajnych przypadkach do choroby zawodowej.</i></p>	P	S	S	<p>Obowiązkowo stosować przerwy po każdym 45 minutach wykładu.</p> <p>Obowiązkowo używać sprzęt nagłaśniający zainstalowany w salach wykładowych oraz konferencyjnych.</p> <p>Podczas badań okresowych zgłaszać wysiłek głosowy, jako źródło zagrożenia.</p>	M

13.	Wypadki komunikacyjne.	Środki transportu zbiorowego, korzystanie ze służbowych i prywatnych samochodów, najechania, potrącenia. <i>Skutki: ciężkie urazy ciała, śmierć pracownika.</i>	MP	D	S	Podczas wyjazdów służbowych, korzystanie z usług firm przewozowych znanych ze swojej rzetelności oraz profesjonalizmu. Stosować zasadę ograniczonego zaufania. Przestrzeganie przepisów ruchu drogowego. Zachowanie ostrożności, szczególnie podczas przechodzenia przez drogi, na których odbywa się ruch samochodowy.	M
14.	Możliwość uczucia dyskomfortu spowodowanego warunkami pracy.	Niedogodności związane z podróżami w porze nocnej lub zmianami stref czasowych. Inne niedogodności komunikacyjne. <i>Skutki: zmęczenie, złe samopoczucie.</i>	P	M	M	Wybierać najdogodniejsze połączenia komunikacyjne. Stosowanie przerw w czasie kierowania prywatnych samochodów. Zapewniać odpowiedni czas na aklimatyzację i wypoczynek po podróży.	BM
15.	Agresja ze strony ludzi.	Napad rabunkowy, uderzenie przez osoby, ataki terrorystyczne. <i>Skutki: nerwice, lekkie lub ciężkie urazy różnych części ciała. Śmierć pracownika.</i>	MP	S	M	Zwiększona ostrożność. Unikanie sytuacji konfliktowych. Unikanie tzw. „niebezpiecznych dzielnic” podczas wyjazdów służbowych. W przypadku wystąpienia zagrożenia terrorystycznego stosować się do poleceń władz oraz zaleceń wynikających z wewnętrznych procedur.	BM

16.	Stres psychiczny.	<p>Zbyt duże wymagania w stosunku do możliwości pracownika. Nerwowość i pośpiech przy wykonywaniu prac. Konflikty międzyludzkie. Odpowiedzialność za podległych sobie pracowników lub studentów.</p> <p><i>Skutki: choroby ogólnoustrojowe, nerwice.</i></p>	MP	S	M	<p>Dostosowanie wymagań do możliwości psychofizycznych pracownika. Przestrzeganie norm dotyczących czasu pracy. Prowadzenie instruktaży i szkoleń dotyczących metod łagodzenia stresu zawodowego. Łagodzenie ewentualnych konfliktów przez przełożonego. Nawiązanie właściwych relacji interpersonalnych. Kształtowanie postaw asertywnych.</p>	BM
17.	Mobbing.	<p>Niewłaściwe relacje między pracownikami i przełożonym.</p> <p><i>Skutki: stres, depresja, choroby psychiczne.</i></p>	MP	D	S	<p>Jasne i zrozumiałe kryteria stawiania zadań oraz oceny ich wykonania. Sprzyjanie tworzeniu otwartych relacji między pracownikami i przełożonymi, umożliwiających wymianę poglądów. Łagodzenie ewentualnych konfliktów. Przestrzeganie zasad kultury osobistej. Kształtowanie asertywnych postaw wśród pracowników. Przestrzeganie przyjętych procedur antymobbingowych oraz szkolenie pracowników w tym zakresie.</p>	M

Ryzyko zawodowe związane z wykonywaniem prac podczas, których może dochodzić do kontaktu z powszechnie występującymi czynnikami biologicznymi.

Lp.	Prace narażające na działanie czynników biologicznych	Nazwa czynnika biologicznego	Rodzaj czynnika biologicznego	Grupa zagrożenia	Możliwe skutki zagrożenia	Możliwość leczenia	Czas ekspozycji w ciągu roku	Czas ekspozycji w ciągu dnia	Prawdopodobieństwo	Ciężkość następstw	Ryzyko pierwotne	Stosowane środki profilaktyczne	Ryzyko wtórne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Praca wykonywana na terenach zadrzewionych i zakrzaczonych.	Zakażenia przenoszone przez kleszcze (nosiciel) Borrelia burgdorferi	B	2	<i>Borelioza (krętkowica kleszczowa)</i>	M	R	R	M P	S	M	Stosować odpowiednie obuwie i odzież. Po pracy dokładnie obejrzeć całe ciało.	BM
2.		Zakażenia przenoszone przez kleszcze (nosiciel) Wirus kleszczowego zapalenia mózgu wariant środkowo-europejski	W	3	<i>Kleszczowe zapalenie mózgu</i>	Sz M	R	R	M P	S	M	Jak najszybciej usunąć kleszcza ze skóry. Miejsce ukłucia zdezynfekować. Skontaktować się z lekarzem.	BM
3.	Kontakty z dużymi grupami ludzi.	Mycobacterium tuberculosis Prątki gruźlicy	B	3	<i>Gruźlica układu oddechowego, pokarmowego, skóry, kości.</i>	Sz M	S	S	M P	S	M	Przestrzeganie zasad higieny przez pracowników. Utrzymywanie czystości w budynku, a zwłaszcza w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych.	BM
4.	Czynniki biologiczne przenikające do organizmu drogą powietrzno-kropelkową oraz fekalno-oralną.	Enterococcus spp.	B	2	<i>Oportunistyczne zapalenie dróg moczowych, pęcherzyka żółciowego, wsierdzia.</i>	M	S	S	M P	S	M	Obowiązkowe badania sanitarno-epidemiologiczne wszystkich pracowników.	BM

INFORMACJA

**DLA OSÓB ZATRUDNIONYCH
NA PODSTAWIE UMÓW
CYWILNOPRAWNYCH**

**Symbol
dokumentu**

IN-01/BHP/2017

5.		Enterobacter spp.	B	2	<i>Oportunistyczne zapalenia dróg moczowych, zapalenie żołądka, jelit, płuc, innych narządów</i>	M	S	S	M P	S	M		BM	
6.		Staphylococcus aureus Gronkowiec złocisty	B	2	<i>Zakażenia ropne skóry, tkanek podskórnych i tkanek miękkich. Zakażenia układowe. Posocznica gronkowcowa. Zatrucia związane z produkcją samoistnych toksyn.</i>	M	S	S	M P	S	M		BM	
7.		Wirus grypy (typu A, B, C)	W	2	<i>Grypa, możliwe wystąpienie niebezpiecznych dla zdrowia powikłań.</i>	M	S	S	P	S	S		M	
8.		Wirusy ECHO Ludzkie jelitowe cytopatogenne wirusy sieroce	W	2	<i>Zakażenia górnych dróg oddechowych, gorączka. Aseptyczne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych,</i>	M	S	S	M P	S	M		BM	
9.	Stosowanie central klimatyzacyjnych w budynkach oraz środkach transportu. Niewłaściwe parametry pracy instalacji ciepłej wody.	Legionella (choroba legionistów, gorączka Pontiac).	B	2	<i>Gorączka Pontiac ustępuje po 3-5 dniach. Legionelloza jest szczególnie niebezpieczna dla ludzi w wieku 50-70lat oraz osób o osłabionej odporności. Postać płucna w 20% powoduje śmierć pacjentów.</i>		O	O	P	S	S		Właściwa eksploatacja instalacji klimatyzacyjnych oraz wentylacyjnych. Okresowe czyszczenie oraz dezynfekcja instalacji. Utrzymywanie właściwych parametrów ciepłej wody w instalacji.	M

Oznaczenia:

Kolumna 4: **B** – bakterie, **W** – wirusy, **P** – pasożyty, **G** – grzyby.

Kolumna 7: **M** – możliwe skuteczne leczenie, **Sz** – istnieje skuteczna szczepionka.

Kolumna 8: **R** – rzadko, **C** – często, **S** – stale.

Kolumna 9: **R** – rzadko, **O** – okresowo, **W** – wielokrotnie, **S** – stale.

W przypadku wykonywania prac innych niż wymienione w powyższych tabelach, zleceniodawca jest zobowiązany zapoznać osobę wykonującą te prace z informacją o ryzyku zawodowym, zasadach ochrony przed zagrożeniami występującymi podczas wykonywania pracy oraz szczegółowymi stanowiskowymi instrukcjami bhp i procedurami.

Ogólna metodyka szacowania ryzyka zawodowego.			
Szacowanie ryzyka zawodowego przeprowadzono w skali pięciostopniowej, zgodnie z metodyką opisaną w Polskiej Normie PN-N-18002:2011.			
Matryca ryzyka zawodowego.			
Ciężkość następstw	Mała (M)	Średnia (S)	Duża (D)
Prawdopodobieństwo			
Mało prawdopodobne (MP)	Bardzo małe (BM) (dopuszczalne)	Małe (M) (dopuszczalne)	Średnie (S) (dopuszczalne)
Prawdopodobne (P)	Małe (M) (dopuszczalne)	Średnie (S) (dopuszczalne)	Duże (D) (niedopuszczalne)
Wysoco prawdopodobne (WP)	Średnie (S) (dopuszczalne)	Duże (D) (niedopuszczalne)	Bardzo duże (BD) (niedopuszczalne)
Ciężkość następstw:			
<ul style="list-style-type: none"> Mała – urazy i choroby niepowodujące długotrwałych dolegliwości i absencji w pracy; są to czasowe pogorszenia stanu zdrowia, takie jak niewielkie stłuczenia i zranienia, podrażnienia oczu, objawy niewielkiego zatrucia, bóle głowy, itp. Średnia – urazy i choroby powodujące niewielkie, ale długotrwałe lub nawracające okresowo dolegliwości powodujące okresową absencję w pracy; są to np. zranienia, oparzenia II stopnia na niewielkiej powierzchni ciała, alergie skórne, nieskomplikowane złamania, zespoły przeciążeniowe układu mięśniowo-szkieletowego (np. zapalenia ścięgna), itp. Duża – urazy i choroby powodujące ciężkie i stałe dolegliwości, a nawet śmierć; są to np. oparzenia III stopnia, oparzenia II stopnia dużej powierzchni ciała, amputacje, skomplikowane złamania z następową dysfunkcją, choroby nowotworowe, toksyczne uszkodzenia narządów wewnętrznych i układu nerwowego, zespół wibracyjny, zawodowe uszkodzenia słuchu, astma, zaćma, itp. 			
Prawdopodobieństwo:			
<ul style="list-style-type: none"> Mało prawdopodobne – następstwo zagrożeń, które nie powinno wystąpić podczas całego okresu aktywności zawodowej pracownika, Prawdopodobne – następstwo zagrożeń, które może wystąpić nie więcej niż kilka razy w całym okresie aktywności zawodowej pracownika, Wysoco prawdopodobne – następstwo zagrożeń, które może wystąpić wielokrotnie w okresie aktywności zawodowej pracownika. 			

Metodyka określania dopuszczalności ryzyka oraz niezbędnych działań korygujących.

Oszacowane ryzyko zawodowe	Dopuszczalność ryzyka	Niezbędne działania korygujące
Bardzo duże (BD)	Niedopuszczalne	Praca nie może być rozpoczęta ani kontynuowana do czasu zmniejszenia ryzyka zawodowego do poziomu dopuszczalnego.
Duże (D)		Jeżeli ryzyko zawodowe związane jest z pracą już wykonywaną, działania w celu jego zmniejszenia trzeba podjąć natychmiast. Planowana praca nie może być rozpoczęta do czasu zmniejszenia ryzyka do poziomu dopuszczalnego.
Średnie (S)	Dopuszczalne	Zaleca się zaplanowanie i podjęcie działań, których celem jest zmniejszenie ryzyka.
Małe (M)		Zaleca się rozważenie możliwości dalszego zmniejszenia poziomu ryzyka zawodowego lub zapewnienie, że ryzyko pozostanie najwyżej na tym samym poziomie.
Bardzo małe (BM)		Nie jest konieczne prowadzenie żadnych działań korygujących. Należy monitorować stan ryzyka zawodowego, aby nie nastąpił jego wzrost.

Materiały przygotował:

Dział Bezpieczeństwa i Higieny Pracy oraz Ochrony Przeciwpożarowej